

ERZURUM 2 NO.LU GERİ GÖNDERME MERKEZİ ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/29

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 7/5/2026 tarihli ve 2026/464 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Merkez Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Merkeze Kabul ve Yerleştirme	4
B. Fiziksel Koşullar	6
C. Beslenme.....	8
D. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri	9
E. Sağlık ve Psikososyal Servis Hizmetleri.....	10
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal ve Sportif Faaliyetler ile Dış Dünyayla İletişim.....	12
G. Güvenlik	15
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	15
A. Değerlendirme	15
B. Tavsiyeler.....	16
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	16
2. Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	17
3. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiyeler.....	17

KISALTMALAR

- CPT** : European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman Degrading Treatment or Punishment (Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi)
- OPCAT** : Optional Protocol to the Convention Against Torture (İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol)
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'ın 1'inci maddesine göre Protokol'ün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak TIHEK'in görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Geri gönderme merkezleri, kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı ya da koruma altına alındığı yerlerden birisi olup geri gönderme merkezlerinin temel dayanağı 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda yer almaktadır. Kanun'un “Geri Gönderme Merkezleri” başlıklı 58'inci maddesinde; *“(1) İdari gözetime alınan yabancıların geri gönderme merkezlerinde tutulacağı, (2) Geri gönderme merkezlerinin İçişleri Bakanlığı tarafından işletileceği, Bakanlığın kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işletirebileceği, (3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği”* hükümleri yer almaktadır.

5. 22/4/2014 tarihli ve 28980 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kabul ve Barınma Merkezleri ile Geri Gönderme Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi, İşletilmesi, İşlettirilmesi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik’in 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre geri gönderme merkezi; *“idari gözetim altına alınan yabancılardan barındırılmaları ve kontrol altında tutulmaları amacıyla kurulan ve doğrudan işletilen veya kamu kurum ve kuruluşlarıyla, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yapılarak işletirilen merkezleri”* ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, TİHEK’in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda geri gönderme merkezlerine ziyaretler düzenlemek TİHEK’in görev ve yetki alanı kapsamındadır.

7. Anılan görevin icrası kapsamında 9-10/7/2025 tarihlerinde Erzurum 2 No.lu Geri Gönderme Merkezine¹ **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ..., ... ve ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Erzurum Valiliği tarafından görevlendirilen ... ve Psikolog ... yer almıştır.

8. Ziyaret, Merkez İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Ön görüşmede, Ziyaret Heyeti tarafından ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş; İdareden Merkezin işleyişi, mevcut durumu, personel ile Merkezde barındırılan yabancılardan hakkında bilgiler edinilmiştir. Ön görüşmenin ardından ilk kabul alanı, emanet eşya odası, sağlık servisi, avukat görüşme odaları, kütüphane, oyun alanı, kantin, yemekhane gibi ortak alanlar yerinde incelenmiş; Ziyaret Heyeti tarafından belirlenen yabancılardan ile Merkez personeli bulunmaksızın heyet hâlinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılara, TİHEK ve UÖM görevi hakkında genel bilgiler verilmiş; ziyaretin amacı, kapsamı ve kişisel verilerin gizliliği korunarak ziyaret neticesinde bir rapor hazırlanacağı açıklanmıştır. Buradaki incelemelerin ardından ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve yeni bir takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

¹ Bundan sonra Erzurum 2 No.lu Geri Gönderme Merkezi, kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı Kararı ile Başkanlık Makamınının 24/6/2025 tarihli ve 52442 sayılı olurluna istinaden 9-10/7/2025 tarihinde Erzurum 2 No.lu Geri Gönderme Merkezine gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

10. Erzurum ilinin Aşkale ilçesinde bulunan Merkez, 19/10/2015 tarihinde faaliyete başlamıştır.

11. Aşkale ilçe merkezine 2 kilometre mesafede bulunan Merkeze toplu taşıma araçları ile ulaşım sağlanabilmektedir.

B. Merkez Personeli

12. Merkezde, 154'ü erkek ve 20'si kadın olmak üzere toplam 174 personel görev yapmaktadır. Ünvan bazında personel sayısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Müdür Yardımcısı Vekili	1
İl Göç Uzmanı	2
İl Göç Uzman Yardımcısı	3
Koruma ve Güvenlik Görevlisi	24
Güvenlik Görevlisi	42
Temizlik Görevlisi	23
Teknik Personel	4
Hekim	1
Hemşire	3
Öğretmen	6

Jandarma Personeli	55
Polis Memuru	4
Memur	6
TOPLAM	174

Tablo 1: Ünvan Bazında Kurum Personeli Sayısı

13. Merkezde görevli bir tercüman bulunmamaktadır. Tercüman ihtiyacı olduğunda Erzurum Valiliği tarafından görevlendirme yapıldığı bilgisi verilmiştir.

14. Merkez personelinin; insan hakları, insan ticareti ile mücadele, kurum kültürü, bulaşıcı hastalıklar ve hijyen, afetler ve korunma bilinci konularında eğitim aldığı bilgisi edinilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

15. Merkezin kapasitesi 756 kişi olup ziyaret tarihinde Merkezde 16 farklı uyruktan 790'ı erkek ve 23'ü kadın olmak üzere 813 yabancı bulunmaktadır. Merkezde ağırlıklı olarak Afgan uyruklu yabancı bulunmaktadır.

16. Merkezde 3 aile mevcut olup toplam 9 çocuk barındırılmaktadır.

17. Merkezde ziyaret tarihinde engelli yabancı bulunmamaktadır.

18. Merkezde anksiyete, tiroid, tansiyon, kalp, astım, diyabet, epilepsi gibi kronik rahatsızlığı bulunan 43 yabancı olduğu bilgisi İdare tarafından verilmiştir.

19. Merkezde insan ticareti mağduru olduğu tespit edilen yabancı bulunmadığı öğrenilmiştir.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Merkeze Kabul ve Yerleştirme

20. Merkeze ilk kez getirilen yabancıya darp-cebir raporu ile gerekli diğer tüm evraklar ile birlikte kayıt kabul birimine teslim edildiği, yabancıya takibi için Merkeze giriş kaydının yapılarak kayıt numarası verildiği, yabancıya hak ve sorumluluklarının kendisine bildirildiği İdare ve görüşülen yabancılar tarafından ifade edilmiştir.

21. Yabancıya Merkeze kaydı sırasında kendisinden; ad, soyad, baba adı, anne adı, doğum tarihi, cinsiyeti, medeni durumu, uyruğu, doğumdaki uyruğu, doğum yeri, doğum yeri

ülkesi, dili, seyahat belgesinin olup olmadığı, sınır dışı kararına dayanak oluşturan olaylara dair konularda bilgilerin alındığı ve ayrıca yabancı ile yapılan mülakatta insan ticareti mağduru olup olmadığı veya sınır dışı edilmesinde sakınca oluşturacak bir hassas durumunun olup olmadığı hususlarının da sorulduğu öğrenilmiştir.

22. Merkeze kabul sırasında yabancıların yasaklı eşyalar ve değerli eşyalarının şeffaf poşetin içerisine koyulup numaralandırıldıktan sonra değerli emanet ve valiz odasına yabancıların kendi refakatinde yerleştirildiği ve değerli emanet odası kayıt fişinden bir nüshanın yabancıya verildiği belirtilmiştir. Yabancıların kıymetli eşyalarının emanet odasında bulunan metal dolaplarda kilitli halde saklandığı görülmüştür. Emanet odasında İdare tarafından görevlendirilen personelin bulunduğu ve odanın güvenliğinin sağlanabilmesi için odada kameralar bulunduğu görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından odada bulunan emanet kayıt defteri üzerinde yapılan incelemede, yabancıların kişisel eşyalarının ayrıntılı olarak yazıldığı, yabancıların emanete alınan para veya eşyalarını almaları halinde bunun da kayıtlara işlendiği görülmüştür.

23. Yabancıların detaylı üst aramalarının parmak izi/fotoğraf odasında yapılmakta olduğu ve burada 3 adet perdeli arama kabini bulunduğu görülmüştür. Yabancıların detaylı üst aramalarının jandarma personeli tarafından yapıldığı belirtilmiştir. Görüşülen yabancılar tarafından detaylı üst aramaları esnasında kıyafetlerini çıkarmadıkları ifade edilmiştir.

24. Arama işleminden sonra yabancıların parmak izinin alınması ve fotoğrafının çekilmesi işlemlerinin yerine getirildiği, odada bulunan telefon aracılığıyla gerekmesi halinde tercüme yapılabildiği, evraklarının kontrolünün ardından yabancıların bilgilerinin eş zamanlı olarak Göçnet Sistemine kaydedildiği belirtilmiştir.

25. Merkezde Arapça, Farsça, Peştunca, Urduca, İngilizce, Rusça, Fransızca dillerinde, “Geri Gönderme Merkezi Bilgilendirme Broşürü”, “Merkezde Verilen Hizmetler”, “Yasaklı Eşyalar Listesi”, “Baro İletişim Bilgileri” ve “Uluslararası Koruma ve Sınır Dışı İşlemleri” konularında bilgilendirici materyallerin bulunduğu, 6 dilde adli yardım işlemlerine ilişkin afişin yer aldığı ve afişte Erzurum Barosunun telefon numarasının da yazılı olduğu görülmüştür. Ayrıca televizyon ortamında bilgilendirici videolar izletildiği, İdare ve yabancılar tarafından belirtilmiştir. Yapılan görüşmelerde yabancılar tarafından Merkeze kabul esnasında Merkez kuralları hakkında kendilerine bilgilendirme yapıldığı, ayrıca bilgilendirici afişler aracılığıyla da bilgi sahibi oldukları belirtilmiştir.

26. İdare tarafından, gönüllü geri dönüş talebi olan yabancıların taleplerinin sözlü olarak alındığı, talepte bulunanlara tercüman eşliğinde gönüllü geri dönüş formunun imzalatıldığı, akabinde ilgili yabancıların kendi dilinde gönüllü geri dönüş talebini içeren dilekçe yazdığı ve

video kaydı ile taleplerine ilişkin kayıt alındığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, yabancıların video kaydının görevli personelin kişisel cep telefonu ile alındığı tespit edilmiştir. İdare tarafından, görüntülerin CD'ye aktarıldıktan sonra silindiği belirtilmekle birlikte bu uygulamanın değiştirileceği, Merkeze ait bir kayıt cihazının kullanılacağı ifade edilmiştir.

B. Fiziksel Koşullar

27. Merkez, 25.139 metrekare alan üzerine kurulu olup 17.000 metrekare kapalı alanda hizmet vermektedir.

28. Merkezi binası, bodrum kat dâhil olmak üzere 4 katlıdır. Yabancıların yaşam alanı A ve B bloklarda bulunmaktadır.

29. Merkezde yabancıların barındırıldığı toplam 126 adet 6 kişilik oda bulunmakta olup odaların her biri 25 metrekaredir. Her odada tuvalet ve banyo bulunmaktadır.

30. Merkezde 3 adet engelli odası bulunmaktadır. Engelli odalarında alafranga tuvalet bulunmakla beraber tuvalet ve banyoda tutunma barlarının bulunmadığı görülmüştür.

31. Odalarda, ranza tipi yataklar, nevresim takımı, yastık, battaniye ve metal kıyafet dolapları bulunmaktadır. Bazı odalarda yer yatağında yatan yabancıların bulunduğu görülmüştür. Odalarda 1 tuvalet ve 1 banyo bulunmaktadır. Bazı odalarda tuvalet kapaklarının ve duş başlıklarının olmadığı, muslukların ise kırık olduğu görülmüştür.

32. Odalarda acil durum butonları bulunmamaktadır.

33. Odaların havalandırması ile doğal ışığının 1 adet demir parmaklıklı pencere vasıtasıyla sağlandığı, odaların aydınlık olduğu ve havalandırmanın yeterli olduğu gözlemlenmiştir.

34. Merkezin ısıtılması doğal gaz ile çalışan kalorifer sistemi ile sağlanmaktadır. Yabancıların odalarında kalorifer peteklerinin bulunduğu görülmüş, yapılan görüşmelerde yabancılar tarafından ısınma konusunda sorun yaşamadıkları belirtilmiştir.

35. Merkezde 24 saat sıcak ve soğuk su imkânı mevcut olup yabancılar için saat ya da miktar yönünden su kısıtlamasının olmadığı öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılardan bu konuda bir şikâyet alınmamıştır.

36. İdare tarafından, odaların ve ortak kullanım alanlarının temizliğinin günde 3 kez temizlik personeli tarafından yapıldığı ifade edilmiş olup bu husus görüşme yapılan yabancılarca da doğrulanmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemeler esnasında, odaların, tuvalet ve banyoların ve ortak alanların temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

37. Yabancılar için kişisel hijyen malzemelerinin İdarece temin edildiği, bu doğrultuda yabancılar 10 günde bir hijyen seti verildiği, ihtiyaç halinde odada bulunan yabancı sayılarına göre ek hijyen malzemelerinin verildiği, hijyen setinin içeriğinde; diş macunu, diş fırçası, sabun, şampuan ve çamaşır deterjanının bulunduğu ifade edilmiştir. Hijyen setlerinin kişiye özel değil oda bazında verildiği anlaşılmıştır. Görüşme yapılan yabancılar tarafından da hijyen setinin düzenli olarak verildiği ifade edilmiş olup yabancıardan bu malzemelerin yeterli olmadığına ilişkin bir şikâyet alınmamıştır. Ziyaret Heyeti tarafından tutanak çizelgesi incelenmiş; eşyaların yabancılar teslim edildiği tarih, saat ve teslim edilen eşyaların içeriğinin tutanaklarda mevcut olduğu, tutanakların görevli personelce imzalandığı görülmüştür.

38. Saç ve sakal tıraşı için yabancılar haftada bir defa 09.00-12.00 saatleri arasında her kata tıraş makinesi verildiği, kullanım sonrasında geri alındığı ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından bu sürenin kısa olduğu ve yetmediği ayrıca sakal tıraşı için 45-60 günde bir tıraş bıçağı verildiği ifade edilmiş, tıraş bıçaklarının daha sık aralıklarla verilmesi talep edilmiştir. Tıraş bıçaklarının daha sık aralıklarla verilmesinin uygun olduğu değerlendirilmiştir.

39. Yabancıların kişisel kıyafetleri, nevresim, battaniye gibi eşyalarının bodrum katta bulunan çamaşırhanede yıkandığı belirtilmiştir. Çamaşırhanede nevresimlerin yıkanıp kurutulduğu 3 sanayi tipi yıkama ve 2 sanayi tipi kurutma makinesi, kıyafetlerin yıkanıp kurutulduğu 2 ev tipi yıkama ve 2 ev tipi kurutma makinesi ile 1 bantlı silindir ütü makinesinin yer aldığı ve yıkama tutanaklarının düzenli olarak tutulduğu görülmüştür. İdare ve görüşülen yabancılar tarafından, hafta içi her gün yabancıların istekleri doğrultusunda kıyafet, nevresim veya battaniye gibi malzemelerin çamaşırhanede yıkanıp kurutularak imza karşılığında teslim edildiği belirtilmiştir.

40. Görüşme yapılan bazı yabancılar tarafından, tüm odanın kıyafetlerinin tek bir torbaya konularak yıkanması sebebiyle hijyen endişesi yaşandığı, bu nedenle çamaşırları elde yıkamayı tercih ettikleri ifade edilmiştir. Çamaşırhanede kıyafetlerin yer aldığı torbalarda oda numaralarının yazılı olduğu görülmüştür.

41. Her yabancıya yatak takımı verildiği, talep edilmesi halinde ek battaniyenin de verildiği İdare ve görüşülen yabancılar tarafından ifade edilmiştir.

42. İdare tarafından, Merkezde yabancılar yazlık ve kışlık olmak üzere cinsiyet, yaş ve bedenlerine uygun olarak kıyafet dağıtımının yapıldığı bilgisi verilmiştir. Söz konusu husus, yabancılarla yapılan görüşmelerle de teyit edilmiş, ayrıca kıyafet deposunda muhtelif bedenlerde erkek, kadın ve çocuk kıyafetlerinin yeterli miktarda bulunduğu görülmüştür.

43. Merkezde yangın alarm sistemi, yangın söndürme tüpleri ve yangın merdivenleri bulunmaktadır. Yangın tüplerinin son kullanma tarihlerinin Temmuz/2027 olduğu görülmüştür.

44. İdare tarafından, Merkezde ayda 1 kez haşere ilaçlamasının yapıldığı belirtilmiştir. İlaçlamanın yapıldığına ilişkin belgeler incelenmiş olup ayda 1 kez düzenli olarak ilaçlamanın yapıldığı anlaşılmıştır. Kendileriyle görüşülen yabancılar tarafından haşerelere ilişkin herhangi bir şikayet alınmamıştır.

C. Beslenme

45. Merkezde yemeklerin hizmet alımı yöntemiyle temin edildiği, yabancılar sabah, öğle ve akşam yemeği şeklinde olmak üzere günde 3 öğün yemek sunulduğu, yemeklerin yemekhanede gıda mühendisinin denetim ve gözetimi altında dağıtıldığı öğrenilmiştir.

46. İdare tarafından, her öğünde pişirilen yemek çeşitlerinin, numune dolaplarında en az 72 saat muhafaza edildiği ifade edilmiş olup yapılan incelemede yemekhanenin temiz olduğu ve numunelerin uygun koşullarda saklandığı görülmüştür.²

47. Görüşülen yabancılar genel olarak yemeklerin çeşitliliğinin, miktarının ve lezzetinin yeterli olduğunu dile getirmiştir. Merkez İdaresi tarafından paylaşılan aylık yemek listeleri kontrol edilmiş olup yemek çeşitliliğinin yeterli olduğu anlaşılmıştır. Ziyaret sırasında öğle yemeği Ziyaret Heyeti tarafından Merkez yemekhanesinde yenilmiş ve yemeklerin miktar ve lezzetinin yeterli olduğu görülmüştür.

48. İdare tarafından, aylık yemek listelerinin gıda mühendisi tarafından da incelenip onaylandıktan sonra yüklenici firmaya gönderildiği ve listeye eksiksiz uyulduğu, Merkezde bulunan özel beslenme ihtiyacı olan yabancılar için diyet yemek sağlandığı, 0-3 ve 3-6 yaş arası çocuklara süt, kek gibi ek gıdaların verildiği ifade edilmiştir. Görüşülen yabancılar tarafından özel beslenme ihtiyacına sahip yabancılar için diyet menü dağıtımının düzenli yapılmadığı, çocuklar için ayrı bir yemek sağlanmadığı, yetişkinler için verilen yemeklerin acı veya baharatlı olması nedeniyle çocuklar için uygun olmadığı ve çocuklar için verilen ek gıdaların miktarının yeterli olmadığı dile getirilmiştir.

² 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendine göre: “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

49. Merkez İdaresi tarafından şebeke suyunun içilebilir olduğu, aylık periyotlarla Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü tarafından içme suyu analizinin yapıldığı belirtilmiştir. Su analizine ilişkin belgeler incelenmiş ve su analizlerinin yapıldığı ve su analiz raporlarında içme suyunun 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğunun tespit edildiği anlaşılmıştır.

50. Yabancıların içme suyu ihtiyacının öğünler ile birlikte pet şişe sular ve koridorlarda bulunan damacana sular ile sağlandığı görülmüştür. Ayrıca yatakhane koridorlarında yabancıların çay gibi sıcak içecekler içebilmeleri için su ısıtıcısının bulunduğu görülmüştür. Görüşme yapılan yabancılar içme suyuna erişim hususunda herhangi bir şikâyet dile getirmemişlerdir.

51. Merkezde 08.00-17.00 saatleri arası hizmet veren 1 kantin bulunmaktadır. Kantinde satılan ürünlerin fiyat listesinin kantinin girişinde bulunan duvarda yer aldığı görülmüştür. İdare tarafından, Merkezde bulunan kantindeki ürünlerin fiyat belirlemesinin 3’er aylık periyotlarla piyasada bulunan 3 marketteki ürünlerin fiyat ortalaması esas alarak yapıldığı ifade edilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda, ürünlerin fiyatlarının piyasa ile uyumlu olduğu değerlendirilmiştir.

D. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

52. Merkezde kadın ve erkek yabancıların ayrı yerlerde tutulduğu görülmüş, ayrıca Merkezde barındırılan 108 yabancı terörist savaşçı şüphelisi yabancının da diğer yabancılardan ayrı odalarda tutulduğu ifade edilmiştir.

53. İdare tarafından, 1 yıllık idari gözetim kararı sona eren ve gönüllü geri dönüş formu imzalayıp ülkesine gönderilen kişilerin Merkezden tahliye sürecinde emanete teslim edilen eşyalarının geri verildiği ve darp-cebir raporu alındığı, 1 yıllık idari gözetimin sonunda gönüllü geri dönüş yapmak istemeyen yabancının idari gözetim kararının sonlandırıldığı ve idari gözetime alternatif yükümlülükler tabi tutulduğu ifade edilmiştir.

54. İdari gözetime alternatif yükümlülükler kapsamında son 1 yıl içerisinde 1.193 yabancının idari gözetimi sonlandırılarak Merkezden çıkışının yapıldığı belirtilmiştir.³

³ 6458 sayılı Kanununun 57/A maddesinin birinci fıkrasına göre: “57’nci maddenin ikinci fıkrasında sayılan yabancılara ya da idari gözetimi sonlandırılan yabancılara aşağıdaki idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilebilir: a) Belirli adreste ikamet etme b) Bildirimde bulunma c) Aile temelli geri dönüş ç) Geri dönüş danışmanlığı d) Kamu yararına hizmetlerde gönüllülük esasıyla görev alma e) Teminat f) Elektronik izleme”

55. İdare tarafından Merkezde 12 aydan fazla süre kimsenin barındırılmadığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından rastgele seçilen yabancıların idari gözetim kararlarının yer aldığı dosyalar üzerinde yapılan incelemede süresi geçmiş idari gözetim kararına rastlanmamıştır.

56. İdare tarafından, Merkezde hakkında adli işlem yapılmış 177 yabancı bulunduğu ifade edilmiştir.

57. Merkezde 4 adet özel ilgi odası bulunmaktadır. Oda içerisinde bir kamera bulunmakta olup kameranın tuvalet bölümünü görüntülediği anlaşılmıştır. Özel ilgi odalarının, “İdari Gözetim Altında Bulunan Yabancıların Disiplin Süreci” ile ilgili mevzuat çalışmalarının devam etmesi nedeniyle şimdiye kadar hiç kullanılmadığı belirtilmiştir.

58. Kendileriyle görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından genel olarak Merkez İdaresinin ve personelin tutum ve davranışlarından memnun oldukları dile getirilmiştir.

59. Koridorlarda yabancıların dilek ve şikâyetlerini iletebilmeleri için dilekçe kutularının yer aldığı görülmüştür. Görüşülen yabancılar tarafından dilek ve şikâyetlerini yazılı ve sözlü olarak iletebildikleri belirtilmiştir. Ayrıca merkez koridorlarında yabancıların dilek ve şikâyetlerini iletebildikleri kiosk cihazları bulunmaktadır. İdare tarafından yabancıların bu cihazları da kullanabildikleri, talep ve şikâyetlerinin doğrudan Göç İdaresi Başkanlığına ulaştığı belirtilmiştir.

E. Sağlık ve Psikososyal Servis Hizmetleri

60. Sağlık servisinde Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü'nün görevlendirdiği 1 hekim ve 3 hemşire görev yapmaktadır. 1 hekim ve 1 hemşire her gün 08.00-17.00 saatleri arasında, 2 hemşire ise vardiya usulü çalışmaktadır. Merkezde 24 saat sağlık hizmetine erişim imkânı bulunmaktadır.

61. Merkez muayene odasında 1 adet sedye ve ilaçların bulunduğu dolap yer almaktadır. Görüşme ve terapi odasında 2 adet tekli yatak bulunmaktadır. Hasta odasında ise 1 sedye, oksijen tüpü, bebek tartısı, acil durum çantası ve soğukta muhafaza edilmesi gereken ilaçların tutulduğu mini buzdolabı yer almaktadır. Heyette bulunan hekim tarafından yapılan incelemede acil durum çantasında defibrilatörün eksik olduğu tespit edilmiştir.

62. Eczane odasında yabancıların kullandığı ilaçlar tutulmaktadır. İlaçların bloklara göre ayrıldığı ve düzenli olarak raflara yerleştirildiği görülmüştür. Heyet tarafından yapılan incelemede son kullanma tarihi geçen ilaca rastlanmamıştır. Psikiyatrik ilaç kullanan yabancıların ilaçlarının kilitli dolaplarda muhafaza edildiği görülmüştür.

63. Hastaların ilaçlarının dağıtımının hemşireler tarafından yapıldığı, yapılan incelemede dağıtılan ilaçların hasta numaraları ile ilaç adlarının düzenli olarak kayıt altına alındığı tespit edilmiştir. Görüşülen yabancılar tarafından bu hususta bir şikâyet dile getirilmemiştir.

64. Sağlık servisi tarafından günlük ortalama 20 ile 30 hastanın muayene edildiği, muayene taleplerinin yazılı olarak dilekçeyle veya sözlü olarak alındığı ifade edilmiştir. Talepte bulunan hastaların aynı gün içinde revire çıkarıldığı öğrenilmiştir. Heyet tarafından yapılan incelemede günlük muayene sayısının tutulan kayıtlarla örtüştüğü tespit edilmiştir. İdare tarafından son 6 ay içinde toplam 3704 hastanın muayene edildiği belirtilmiştir. Görüşülen yabancılar revir taleplerinin karşılandığını, acil durumlarda ise hemen doktorla görüşebildiklerini dile getirmişlerdir.

65. Revir biriminde gerçekleştirilen muayene işleminin ardından gerekli görülmesi halinde yabancıların hastaneye sevk edildiği, sevk günlerinin Salı ve Perşembe olduğu belirtilmiştir. İdare tarafından son 6 ay içinde toplam 583 hastane sevkinin gerçekleştiği belirtilmiştir.

66. Merkezde dış hekiminin bulunmadığı, bu nedenle dış rahatsızlığı bulunan hastaların doğrudan hastaneye sevk edildiği öğrenilmiştir. Görüşülen yabancılar tarafından hastaneye sevkler hususunda herhangi bir şikâyet dile getirilmemiştir.

67. Merkezde bulaşıcı hastalık olarak uyuz vakasının görülebildiği, bulaşın önlenmesi için izolasyon ve diğer gerekli tedbirlerin alındığı, ziyaret tarihinde Merkezde herhangi bir bulaşıcı hastalığın bulunmadığı öğrenilmiştir. Bununla birlikte Merkezde bulaşıcı hastalıkların önlenmesi bakımından bir sağlık taraması yapılmadığı öğrenilmiştir.

68. Revir birimi tarafından Merkezde bulunan çocukların aşılarının İl Sağlık Müdürlüğü tarafından takip edildiği, birimde ayrıca kayıtlarının tutulmadığı belirtilmiştir.

69. Merkezde ambulans bulunmamaktadır. Acil sağlık vakalarında ilk müdahalenin Merkezdeki sağlık servisinde yapıldığı, gerekli görülen durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak yabancıların hastaneye sevkinin yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

70. Merkezde son 5 yıl içerisinde hayatını kaybeden herhangi bir yabancı olmadığı öğrenilmiştir.

71. Merkezde görevli psikolog ve sosyal çalışmacı bulunmamakta olup İdare tarafından psikolog görevlendirilmesinin planlandığı ifade edilmiştir.

72. Merkeze giriş yapan her barınanla yapılan görüşmenin ardından psikososyal servis tarafından ön değerlendirme formunun düzenlendiği, detaylı değerlendirme yapılmasına karar verilmesi halinde detaylı değerlendirme formunun doldurulduğu ifade edilmiştir. Tespit edilen

hassas gruplara mensup yabancıların özel ihtiyaç durumları ile ilgili olarak Merkezin sağlık birimine, Merkez Müdürüne ve Göç İdaresi Başkanlığına bilgi verildiği ve hassasiyet bildirim formunun düzenlendiği ifade edilmiştir.

73. Yabancılara çeşitli kuruluşlardan maddi ve sosyal yardımların yapıldığı, bu doğrultuda mama, süt, çocuk bezi ve hijyen ürünleri gibi temel yaşam malzemelerinin yabancıların talebi doğrultusunda kendilerine verildiği bilgisi edinilmiştir. Görüşülen yabancılar tarafından, maddi ve sosyal yardımların yapıldığı doğrulanmıştır.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal ve Sportif Faaliyetler ile Dış Dünyayla İletişim

74. Eğitim servisinde 6 öğretmen görev yapmaktadır.

75. İdare tarafından, Merkezde bulunan kütüphanede 1.498 kitabın bulunduğu, bunlardan 783'ünün çocuk kitabı olduğu bilgisi verilmiştir. İdare tarafından, kitapların yabancılara verilmesinde belli bir sınırlamanın olmadığı, talep edilen kitapların yabancılara verildiği ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından kitap sayısının ve çeşitliliğinin az olduğu belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede kitap sayısının ve çeşitliliğinin yetersiz olduğu değerlendirilmiştir.

76. Merkezde eğitim ve öğretim faaliyetleri kapsamında; Türkçe okuma ve yazma, yağlı boya, kara kalem ve alçı çalışması, Kuran-ı Kerim okuma ve sure ezberleme, değerler eğitimi, hat, alçı, boncuk ve örgü çalışmaları kurslarının verildiği, ayrıca çocuklar için takı yapma ve şapka tasarlama kurslarının düzenlendiği, İdare ve görüşülen yabancılar tarafından ifade edilmiştir.

77. Merkezde bulunan resim atölyesinde resim yapmaya elverişli masa, sandalye ve resim malzemelerinin yer aldığı, duvarlarda yabancıların yaptığı resimlerin sergilendiği görülmüş olup bu atölyede tek seferde 7-8 yabancı kurs alabildiği ve atölyenin 9.00-15.30 arası faaliyet gösterdiği, kursun belirli bir süresinin olmadığı, bir yabancı başladığı resim bittiğinde yeni bir yabancı kursa başladığı ifade edilmiştir.

78. Görüşülen bazı yabancılar tarafından, kurslara katılım taleplerinin karşılanmadığı, özellikle kadınların sayısının az olması nedeniyle Türkçe kursuna alınmadıkları belirtilmiştir. İdare tarafından, talepte bulunan yabancıların kurslardan yararlandırıldığı ifade edilmiştir. Görüşme yapılan yabancılardan bazılarının Merkezde faal kurslar konusunda bilgi eksikliğinin olduğu anlaşılmıştır.

79. İdare tarafından, Merkezde film gösterimi, oyun saatleri, müzik, dans, satranç, okuma etkinliği ve sportif etkinlikler gibi faaliyetlerin yürütüldüğü belirtilmiştir. Söz konusu faaliyetlerin yürütüldüğü, görüşülen yabancılar tarafından doğrulanmıştır.

80. Merkezde 2 adet konferans salonu bulunmaktadır. Salonlardan birinin 40 kişi kapasiteli olduğu ve yabancılar için film gösterimleri yapılması amacıyla kullanıldığı, diğerinin ise 150 kişi kapasiteli olduğu ve personele yönelik eğitimler ve etkinlikler için kullanıldığı ifade edilmiştir. Salonlarda projeksiyon cihazı, tahta ve alanı görüntüleyecek şekilde kamera bulunmaktadır.

81. Merkezde 1 adet kapalı spor salonu bulunmaktadır. Kapalı salon içerisinde futbol kaleleri, basketbol potası, voleybol filesi gibi spor aletlerinin bulunduğu görülmüştür. Salonun hafta içi gün boyu kullanımda olduğu, hafta sonu da talep eden yabancıların salondan faydalandırıldığı ifade edilmiştir. Görüşülen yabancılar 15 günde bir 1 saatliğine spor salonundan faydalanabildiklerini belirtmişlerdir. Kamera görüntüleri üzerinden yapılan incelemede yabancıların ortalama 45-50 dakika süreyle spor salonundan faydalandıkları görülmüştür.

82. Merkezde havalandırma bahçesi bulunmaktadır. Havalandırma bahçesinde basketbol potası olduğu ve yabancıların basketbol oynayabildiği görülmüştür. İdare tarafından yabancıların yemeklerden sonra ve gece olmak üzere 4 kez havalandırmaya çıkabildikleri ve yarımşar saat kalabildikleri belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından bu husus doğrulanmıştır.

83. Merkez havalandırma bahçesinde çocuk oyun parkı bulunmaktadır. Çocukların bu parktan faydalanabildikleri belirtilmiştir. Merkezde çocuk oyun odası da bulunmaktadır. Odanın zemininin yumuşak malzeme ile kaplandığı, kaydırak, top havuzu gibi çocukların kullanımına sunulan çeşitli oyuncaklar bulunduğu görülmüştür. Oyun alanından çocukların günde 2 saat faydalanabildiği belirtilmiştir. Görüşme yapılan çocuklar çocuk oyun odasından daha uzun süre yararlanmak istediklerini belirtmiştir. Ayrıca, oyun odası dışında çocukların bulunduğu odalara oyuncak verilmediği görülmüştür.

84. Merkezde yabancıların ibadet edebileceği bir ibadethane bulunmamaktadır. Ziyaret esnasında kat koridorlarında ibadet eden yabancıların olduğu görülmüştür.

85. Her yatakhane bölümünde 1 adet televizyon odası bulunmaktadır. Televizyon odasında tavana yakın şekilde duvara monte edilmiş 1 adet küçük televizyon ve güvenlik kamerası bulunduğu görülmüştür. Televizyon odasına oturmaya müsait bir alan bulunmamaktadır. İdare tarafından, oturma imkânı sağlanacağı ifade edilmiştir. Televizyon odasının gece 12'de kapandığı öğrenilmiştir.

86. Yabancıların yakınları ile Merkezde yüz yüze görüşme süresinin 30 dakika ile sınırlandırıldığı; ancak talep halinde bu sürenin uzatılabildiği İdare tarafından belirtilmiştir. Kamera kayıtlarında yapılan incelemede ziyaretçi görüşme süresinin en az 15 dakika olduğu görülmüştür.

87. Zemin kattaki bloklarda ikişer, üst katlardaki bloklarda üçer adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. İdare tarafından, yabancıların; aileleri, vasisi, 2. dereceye kadar kayın ve 3. dereceye kadar kan hısımları ile gün içerisinde sıra bazlı olarak haftanın 5 günü güvenlik görevlisi kontrolünde sabah 08.00'den akşam 18.00'e kadar süre kısıtlaması olmaksızın ankesörlü telefonlar ile görüşebildikleri ifade edilmiştir. Görüşülen yabancılar telefon görüşme haklarının 5-10 dakika olduğunu, telefonu 16.00'ya kadar kullanabildiklerini, 16.00-17.00 arasında ise katlarda çeviri işlerinde personele yardımcı olan yabancıların telefonu kullandıklarını belirtmişlerdir. İdare tarafından, konuşma süresi yönünden herhangi bir kısıtlama olmadığı ve görüşme sürelerinin kısa olmasının telefon sayısının azlığından kaynaklandığı, telefon sayısının artırılacağı belirtilmiştir.

88. Merkezde 10 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Avukat görüşme odalarının ses geçirmeme özelliğinin olduğu ve ses kaydı yapmayan kamera bulunduğu anlaşılmıştır. Avukat görüşme odalarından birinin temasa izin vermeyecek şekilde tasarlandığı ve talepte bulunulduğu takdirde bu odanın kullanıldığı belirtilmiştir.

89. Avukat görüşmelerinin kural olarak hafta içi mesai saatlerinde yapılmakla birlikte Kurum Müdürüne bilgi verilmek suretiyle hafta sonu da yaptırılabilirdiği ifade edilmiştir. İdare tarafından, son bir yılda 2.502 kez avukat görüşmesi yapıldığı bilgisi verilmiştir. Görüşülen yabancılar tarafından avukatlarıyla görüşmede sorun yaşamadıkları belirtilmiştir.

90. Ziyaret Heyeti tarafından avukat görüşme defteri incelenmiş olup defterde avukatın isim bilgilerinin, görüştüğü yabancıların numarasının, giriş ve çıkış tarih ve saatlerinin ayrıntılı olarak yazıldığı görülmüştür. Kamera kayıtlarında yapılan incelemede, yabancıların avukatlarıyla yanlarında güvenlik personeli bulunmadan, kapı kapalı bir şekilde görüştikleri, ancak defterde yer alan avukat giriş ve çıkış saatlerinin kamera kayıt saatleriyle uyumlu olmadığı tespit edilmiştir.

91. Avukat görüşme odalarında baro aracılığıyla ücretsiz tercüme hattı erişiminin mevcut olduğu, yabancıların Merkezde bulunan tercüme cihazından da yararlanabildiği anlaşılmıştır.

92. Yabancıların büyükelçilik veya konsoloslukla görüşme talebi olması durumunda resmi yazışmaların gerçekleştirilmesinin akabinde yabancıların yüz yüze veya çevrim içi olarak görüşmelerinin sağlandığı ya da yabancıların ilgili büyükelçilik/konsolosluklarına götürülerek

görüşmelerinin gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Görüşülen yabancılar tarafından, konsolosluk veya büyükelçilik ile iletişiminin sağlandığı ifade edilmiştir.

G. Güvenlik

93. Merkez, tel örgülü emniyet duvarı ile çevrili olup Merkezin iç güvenliğinin özel güvenlik görevlileri ve jandarma personeli, dış güvenliğinin ise jandarma personeli tarafından sağlandığı belirtilmiştir.⁴

94. Merkezde en az ayda 1 kez arama yapıldığı ifade edilmiştir.

95. Merkezde yatakhane kısımları dışında olan tüm ortak alanlarda güvenlik kamerası bulunmakta olup toplam 326 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kamera kayıtlarının izlendiği kısımda 24 saat görevli personelin bulunduğu ve kayıtların 6 ay süreyle saklandığı öğrenilmiştir. Detaylı aramanın yapıldığı odanın giriş kısmında kör nokta olduğu tespit edilmiş olup, İdare tarafından kör nokta sorununun giderileceği ifade edilmiştir.

96. Elektrik kesintisi hâlinde Merkezde bulunan güç kaynağının ve sonrasında jeneratörün devreye girdiği, jeneratörden sağlanan elektrikle kameranın kesintisiz olarak kaydetmeye devam ettiği bilgisi verilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

97. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresince Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış, yabancılarla izole görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

⁴ Kabul ve Barınma Merkezleri ile Geri Gönderme Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi, İşletilmesi, İşletirilmesi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik'in 12'nci maddesinin birinci fıkrasına göre: "Bizzat işletilen merkezlerde, iç ve dış güvenlik hizmeti; genel kolluk birimlerince sunulabileceği gibi, özel güvenlik hizmeti sağlayan kurumlardan hizmet satın alma yoluyla da sağlanabilir."

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

98. Gönüllü geri dönüş için beyanda bulunan yabancıların görüntülerinin kişisel verilerin korunması amacıyla Merkeze ait kayıt cihazıyla kayda alınması,

99. Engelli odalarının tuvalet ve banyolarına tutunma barının konulması,

100. Klozet kapaklarının ve duş başlıklarının olmadığı odalarda bu eksikliklerin giderilmesi ve kırık olan muslukların onarılması,

101. Yabancılar verilen hijyen setlerinin oda bazında değil kişiye özel dağıtılması,

102. Koğuşlara verilen tıraş makinelerinin kullanımı için daha fazla süre tanınması ve sakal tıraşı için verilen tıraş bıçağının daha sık aralıklarla verilmesi,

103. Hijyen koşullarına uygunluk açısından çamaşırhanede yıkanan kıyafetlerin her kişi için ayrı torbalara konulması,

104. Odalara acil durum butonlarının yerleştirilmesi,

105. Özel beslenme ihtiyacına sahip yabancılar diyet menü dağıtımının düzenli olarak yapılması, çocuklar için ayrı bir yemek menüsü sağlanması ve çocuklar için verilen ek gıdaların miktarının artırılması,

106. Acil durum çantasındaki defibrilatör eksikliğinin giderilmesi,

107. Merkezde bulaşıcı hastalıkların önlenmesi bakımından düzenli olarak sağlık taraması yapılması,⁵

108. Merkezde bir diş hekimi görevlendirmesi hususu değerlendirilerek ilgili kurumlar ile konu hakkında irtibata geçilmesi,

109. Kütüphanedeki kitap sayısının ve çeşitliliğinin artırılması,

110. Merkezde faal olan veya açılması planlanan kursların yabancılar uygun vasıtalarla duyurusunun yapılması,

111. Çocukların oyun odasından daha uzun süre faydalanmalarının sağlanması ve oyun odası dışında çocukların bulunduğu odalara oyuncak verilmesi,

112. Merkezde yabancıların ibadet edebileceği bir ibadethanenin tahsis edilmesi,

⁵ CPT'ye göre, merkeze kabulü sağlanan yabancıların tamamına tıbbi tarama yapılması, özellikle kendine zarar verme riski taşıyanların tespit edilmesi, bulaşıcı hastalıkların taranması ve yaralanmaların vaktinde kaydedilmesi hem özgürlüğünden mahrum bırakılanların hem de personelin yararınadır. CPT faaliyetlerine ilişkin 19. Genel Rapor paragraf 82; Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) 2015 İsveç Ziyareti Raporu, para. 37.

113. Televizyon odasının oturmaya müsait bir alan olması için gereken oturma eşyalarının sağlanması,

114. Yabancıların telefonla görüşme süresinin artırılması için ilave telefonların temin edilmesi,

115. Avukat görüşme kayıt defterinde yer alan saat bilgilerinin kamera kayıtları ile uyumlu hale getirilmesi,

116. Detaylı aramanın yapıldığı odanın giriş kısmındaki kör noktanın giderilmesi, hususları tavsiye edilmektedir.

2. Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

117. Merkezde barınan yabancılara yönelik farklı çeşitlilikte kurslar açılması için usta öğretici görevlendirilmesi⁶ hususu tavsiye edilmektedir.

3. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiyeler

118. Merkezde kapasite üzerinde yabancı bulunduğundan, kalabalıklaşma sorununu gidermeye yönelik girişimlerde bulunulması,⁷

119. Merkezde bir tercümanın görevlendirilmesi,

120. Yabancılara psikososyal hizmetlerin daha iyi sunulabilmesi için bir psikolog görevlendirmesinin sağlanması,⁸

hususları tavsiye edilmektedir.

⁶ CPT, 30. Genel Rapor'dan Alıntı [CPT/Inf(2021)5] para 76: "Amaca yönelik faaliyetlerden (iş, eğitim, spor, eğitim vb.) oluşan tatmin edici bir program, tutulanların esenliği için çok önemlidir."

⁷ CPT, 2014 Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti Ziyareti Raporu, CPT/Inf (2016) 8, para.113: "...bu tür merkezlerin yeterli şekilde döşenmiş, temiz ve iyi durumda olan ve ilgili kişiler için yeterli yaşam alanı sunan konaklama yerleri sağlaması gerekir."

⁸ CPT, Finlandiya: 2014 ziyareti, para. 36: "Yabancılara psikolojik destek ve psikiyatrik bakıma yeterli erişim imkânı sağlanmalıdır."